

ECONOMISCH PERSPECTIEF

Veenendaal maakt
plaats voor jou

Economische ontwikkelingen

Zoals gebruikelijk baseren we het financieel perspectief voor de komende jaren op de relevante publicaties van het Centraal Planbureau (CPB). In maart 2022 is het Centraal Economisch Plan (CEP) uitgebracht. In deze raming wordt ervan uitgegaan dat:

- de oorlog in Oekraïne gevolgen heeft voor de Nederlandse economie, vooral door een sterk stijgende energieprijs;
- eventuele toekomstige besmettingsgolven van het coronavirus geen ernstige macro-economische gevolgen zullen hebben;
- de hoge en onzekere inflatie enkele moeilijk te voorspellen doorwerkingseffecten kent op de macro economie;
- de bestedingen van huishoudens toenemen nu de maatregelen zoals die golden ten tijde van de coronacrisis grotendeels zijn ingetrokken;
- de raming van rentes en energieprijzen gebaseerd is op marktprijzen;
- de arbeidsmarkt bijzonder krap is.

Bovenstaande ontwikkelingen kunnen twee kanten op werken: de raming zou te optimistisch, maar ook juist te somber kunnen zijn. De economische groei is zowel in 2022 als in 2023 substantieel. Deze groei wordt gedragen door impulsen in alle bestedingscategorieën en door eerdere groei in 2021. Ondanks de coronagolf in het eerste kwartaal 2022 groeit de Nederlandse economie naar verwachting in 2022 met 3,6%. De inflatie is hoog en de extra stijging van de energieprijzen als gevolg van de oorlog in Oekraïne komt bovenop een toch al forse inflatie. Het CPB raamt in het recent gepubliceerde CEP de inflatie in 2022 op 5,2%. Om de gevoeligheid te illustreren is ook berekend wat het gevolg is als de energieprijzen langere tijd hoog blijven, en ook als ze deze zomer terugkeren naar het niveau van 2019. De inflatie in 2022 bedraagt in die varianten respectievelijk 6,0% en 3,0%.

Voor 2023 wordt verwacht dat als gevolg van de intensiveringen van het kabinet Rutte-IV de economische groei blijft aanhouden. Naast de begrotingsimpuls dragen ook uitvoer, consumptie en investeringen bij aan de groei in 2023. De groei is wel minder dan in 2022. Voor 2023 wordt een groei van 1,7% verwacht.

Voor de lange termijn tot 2030 verwacht het CPB dat de uitgaven van de overheid harder oplopen dan de inkomsten, waardoor het begrotingstekort en de schuld richting 2030 toenemen. Ook verwacht het CPB dat de vergrijzing meer effect op de ontwikkeling van de economie zal hebben door hogere zorguitgaven en een krappere arbeidsmarkt.

Verder zien we ook een oplopend rentetarief. Begin april was de rente voor langlopende geldleningen inmiddels opgelopen tot 1,56%.

Gevolgen Coronacrisis

Momenteel zijn nagenoeg alle maatregelen rond het coronavirus ingetrokken. Toch waarschuwen deskundigen dat het virus altijd weer de kop op kan steken.

De financiële gevolgen zijn in grote lijnen onder te verdelen in 3 categorieën:

- compensatie vanuit het rijk;
- overige inkomsten (waaronder gedeelde inkomsten);
- extra kosten dan wel lagere uitgaven vanwege de maatregelen.

De ervaringen uit 2020 en 2021 laten zien dat de extra kosten voor de gemeenten voldoende door het rijk gecompenseerd worden.

De compensatie vanuit het rijk is voor een deel verstrekt via specifieke regelingen (o.a. TOZO) en voor een ander deel via de algemene uitkering. Voor de specifieke regelingen geldt dat de gemeente de rijksvergoeding moet inzetten voor het door het rijk bepaalde doel (en ook achteraf daarop moet verantwoorden). Bij de compensatie via de algemene uitkering heeft de gemeente de vrijheid om het naar eigen inzicht in te zetten. Daarmee is het een algemeen dekkingsmiddel.

We houden er rekening mee dat de gevolgen van de Coronacrisis ook op de langere termijn doorwerken. Daarbij denken we onder andere aan de mogelijke economische effecten (faillissementen, winkelleegstand) en sociale effecten (o.a. onzekere gevolgen van de vertraging in de jeugdzorg, vereenzaming van ouderen die in een sociaal isolement dreigen terecht te komen), die direct en indirect hun weerslag hebben op het gemeentelijke reilen en zeilen. Ook valt niet uit te sluiten dat de pandemie op termijn weer oplaait. Op dit moment is daarom nog niet in te schatten wat de exacte effecten op de langere termijn zullen zijn. Wij houden dit nauwlettend in de gaten en informeren u in financiële zin via de diverse P&C-documenten over de toekomstige ontwikkelingen.

Gevolgen oorlog in Oekraïne

De door het CPB geschetste ontwikkelingen komen door de recente inval van Rusland in Oekraïne in een ander daglicht te staan. Genoemd is al de sterke stijging van olie- en energieprijzen, waardoor de inflatie hoog oploopt. Zo is voor onze gemeente al berekend dat de energiekosten voor lichtmasten dit jaar met € 100.000 zullen toenemen.

Door schaarste lopen ook de prijzen van grondstoffen op. Er is grote onzekerheid ontstaan of (bouw)materialen wel tijdig geleverd kunnen worden en welke prijs dan actueel is.

Ondernemers worden hierdoor terughoudend om in te schrijven op projecten en willen prijsafspraken maken.

Door de sterk gestegen energielasten dreigen vooral mensen met een relatief laag inkomen financieel in de knel te raken. Inmiddels wordt die inkomensgroep gecompenseerd via een eenmalige energietoeslag. Deze toeslag wordt via de gemeenten uitgekeerd. Het is nog niet duidelijk of de financiële gevolgen van de oorlog impact zullen hebben op de ontwikkeling van het Gemeentefonds.